

Salezián koadjutor Daniel Imriška spracoval počas svojich štúdií v Madride tému prítomnosti zasvätených na sociálnych sieťach. Ďakujeme, že jednu jej časť dal k dispozícii aj našej redakcii na publikovanie na našej stránke.

Informačné technológie, ktoré zahŕňajú aj sociálne siete, sa stali súčasťou nášho života. Sú ľudia, ktorí sa im pokúšajú vyhnúť. Možno si tiež myslia, že sa im to darí, pokiaľ nemajú účet na Facebooku alebo Instagrame. Ale obsah sociálnych sietí sa šíri medzi priateľmi prostredníctvom messengerov a elektronickej pošty. Prezeráme si fotky a videá. Často je rozdiel iba v tom, či som konzument alebo tvorca. Či som konzument, ktorý "skonsumuje" všetko, čo mu druhí pošlú, alebo si vyberá, čo ho môže nejakým spôsobom obohatiť.

Rád by som ponúkol tento dokument predovšetkým tým, ktorých prítomnosť v tomto prostredí by mala obohatiť nielen ich samých, ale aj tých ku ktorým sú poslaní, predovšetkým však vychovávateľom a evanjelizátorom.

Cieľom tohto dokumentu nie je porovnávať osobný prístup ku komunikácii s výchovou a evanjelizáciou prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov. Zámerom je skôr motivovať, animovať, aby sme sa nebáli vstúpiť do tohto virtuálneho sveta a podeliť sa o zopár vlastných skúseností.

Vieme, že keď don Bosco písal knihy, napr. o histórii, vynechal časti, ktoré z jeho pohľadu neboli vhodné. Ani tento dokument sa nesnaží byť objektívny. Internet a komunikačné prostriedky ponúkajú mnohé nebezpečenstvá pre mladých, pre ľudí vôbec a samozrejme aj pre ohlasovateľov Evanjelia. Kto sa zaujíma o tento typ informácií, zaiste nájde mnohé zdroje na prehĺbenie danej témy.

Rád by som sa zameral hlavne na pozitívne veci, ktoré tento nástroj evanjelizácie dnešnej doby ponúka.

1. Prečo byť prítomný

„Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“ Mt 28,18-20

“ale keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme.” Sk 1,8

V tomto pozostáva tzv. misia "ad gentes" (k národom). Len Facebook, ako najväčšia a najpopulárnejšia sociálna sieť na svete, má 1,8 miliardy aktívnych užívateľov mesačne. [1] Ak nás teda Ježiš pozýva, alebo skôr posiela, aby sme boli jeho svedkami "až po samý kraj

zeme”, ako môžeme vynechať tento nový “kontinent”?

V súvislosti s touto témou sú pre mňa dôležité dve vyjadrenia hlavného predstaveného saleziánov. Prvé je od dona Pascuala Chavéza, ktorý nás pozýva “byť prítomný v tomto svete - internetu a Facebooku - a urobiť ho viac saleziánskym”. [2] Druhé je od aktuálneho hlavného predstaveného, dona Ángela Fernándeza Artimeho, kde hovorí: “Uvedomme si, že o dobrých veciach, ktoré sa dejú, musíme dať vedieť. Musíme dať vedieť o dobre, ktoré sa deje vo svete. Dobro musíme dať spoznať. Je to niečo, na čom don Boscovi veľmi záležalo (čo nosil hlboko vo svojom srdci).” [3]

Ako hovorí Elias Brasil: “Apoštoli a ostatní prví kresťania využívali posledné technologické výdobytky aby sa posolstvo evanjelia šírilo čo najrýchlejšie. Používali najlepšie dostupné dopravné prostriedky a neváhali prijať “Kódex”, najnovšiu dostupnú technológiu písania na zaznamenávanie, uchovávanie a ohlasovanie Božieho slova. Nie je ďaleko od pravdy, keď poviem, že apoštolská cirkev bola vždy ochotná použiť tú najefektívnejšiu technológiu na to, aby Božie dielo pokračovalo.” [4] Dnes sú jedným z najúčinnějších nástrojov, ktoré môžeme na tento účel použiť, práve sociálne siete ako YouTube, Facebook, Instagram, Twitter a Tik Tok.

1.1 Čo hovoria naše Stanovy

Raz sa ma spolubrat opýtal, kde sa v našich Stanovách píše, že by mal byť prítomný na sociálnych sieťach. Samozrejme, nespomína sa konkrétne ani Facebook, ani Instagram. V časech dona Bosca a myslím, že ani v časech poslednej revízie Stanov, tieto siete neexistovali. Ale ak vieme interpretovať to, čo sa v Stanovách píše a všimame si, čo hovoria naši predstavení, môžeme nájsť zopár zaujímavých myšlienok, ktoré možno aplikovať na danú tému. V prvom rade tu máme článok 6 - “Naša spoločnosť v Cirkvi”, kde sa píše:

“vychovávame ľudové vrstvy k viere, najmä prostriedkami spoločenskej komunikácie, a ohlasujeme evanjelium národom, ktoré ho nepoznajú.” [4]

Ako môžeme vychovávať k viere v tom najpopulárnejšom prostredí, ktorým je internet a v súčasnosti najmä Facebook a Instagram, pokiaľ tu nie sme prítomní? Tým sa nechce povedať, že si musíme vybrať medzi virtuálnym a reálnym svetom. Ako je napísané v Komentári ku stanovám: *“Analýza vecí rozdeľuje, ale život ich zjednocuje.”* Sociálne siete nám môžu pomôcť byť v kontakte s mladými a s ich svetom, alebo byť im aspoň viac dostupní.

“Citlivosť, pružnosť a tvorivosť - ako nám to hovoria Stanovy - musia byť prítomnými charakteristickými znakmi nášho ducha v širokom riečišti poslania, ktoré je pre putujúcu Cirkev typické. Keď sa zmenia situácie, zmenia sa i spôsoby a prostriedky uskutočňovania našej činnosti.” [5]

“... byť ‘ohlasovateľmi Slova’, ľahkým a prítlačným spôsobom, všetkými možnými formami (slovom, písmom, obrazom a prejavom...) i všetkými možnými prostriedkami súčasnej sociálnej komunikácie. To je úloha mimoriadneho významu, ktorú nám prorocky naznačil sám don Bosco! Sme teda povolaní byť modernými apoštolmi sociálnej komunikácie uprostred mládeže a ľudu, a prispôbovať sa vždy novým formám rozvoja viery v každej kultúre.” [6]

Je potrebné brať do úvahy, že to bolo napísané v roku 1986. Kázne a duchovné obnovy sú fajn, ale môžu si ich vypočuť iba tí, ktorí sú prítomní v kostole alebo na nejakom stretnutí. No prostredníctvom sociálnych sietí môžeme dosiahnuť k mnohým, vrátane tých, ktorí nemajú odvahu alebo možnosť počúvať Božie Slovo v kostole. Nemám mnoho sledovateľov, ale ak niečo zdieľam, vidí to aspoň 200 - 300 ľudí (no sú aj príspevky, ktorí sa dostali ku tisícim) a tiež viem, kto daný príspevok videl (záleží od typu publikácie), t.j. viem, komu sa prihovám a môžem mu prispôbiť to čo hovorím. Ako často majú kňazi možnosť prihovoriť sa 200 i viac ľuďom? No ak majú nejakú zo sociálnych sietí, majú túto možnosť každý deň. A sú kňazi, ktoré majú na sociálnych sieťach tisíce sledovateľov.

Žiada sa od nás, aby sme boli “vychovávateľmi k viere a kresťanskej kultúry primeraným jazykom”. [7] Myslím, že dnes je tým primeraným jazykom jazyk obrazov, textov a krátkych videí s jasným posolstvom, najmä pokiaľ ide o prvotné ohlasovanie. A my by sme sa mu mali naučiť.

“Naše povolanie si vyžaduje, aby sme boli úzko spätí so svetom a jeho dejinami. Otvorení kultúram krajín, v ktorých pracujeme, usilujeme sa ich pochopiť a prijímame ich hodnoty, aby sme ich prenikli evanjeliovým posolstvom.” (S7)

Mnoho sa hovorí o novom kontinente - internete. Don Pascual Chávez, nás pozýva byť prítomní v tomto svete - internetu a Facebooku a spraviť ho viac saleziánskym. [8]

“Pôsobíme v oblasti spoločenskej komunikácie. Je to významné pole činnosti, ktoré patrí medzi popredné apoštolské úlohy saleziánskeho poslania. Náš Zakladateľ vytušil význam tejto školy širokých vrstiev, ktorá tvorí kultúru a šíri životné modely, a podujal sa na realizáciu originálnych spôsobov apoštolskej práce, aby tak chránil a posilňoval vieru ľudu. Veľké možnosti, ktoré nám prostriedky spoločenskej komunikácie poskytujú pri výchove a evanjelizácii, si podľa jeho príkladu vážime ako Boží dar.” [9]

Internet a sociálne siete so sebou prinášajú aj mnoho nebezpečenstiev, ale Saleziáni nie sú kontemplatívnym rádom uzavretým v kláštore. Ak si pozorne prečítame všetky články našich Stanov, Duch Svätý nám umožní spoznať ako byť prítomní na sociálnych sieťach a zároveň si od nich udržať zdravý odstup.

V tomto zmysle nám 79. článok Stanov hovorí: “Dobre si zapamätajte, že to, čo máme, nepatrí nám, ale chudobným. Beda nám, ak to nebudeme používať správne.”

Byť online neznamená iba byť bližšie ľuďom, najmä mladým. Znamená to tiež, byť bližšie svetu pokušení a dokonalému stroju na zotročenie človeka, ako môžeme vidieť v dokumente o sociálnych sieťach z roku 2020 "Sociálna dilema" od Netflixu (odporúčam pozrieť si s mladými).

V prostredí sociálnych sietí plynie čas veľmi rýchlo. Nikdy sa nám nepodarí "skonsumovať" všetok obsah, ktorý ponúkajú a nikdy nevytvoríme dostatok obsahu na uspokojenie "hladu" našich sledovateľov. Musíme mať veľmi jasno v tom, prečo sme tu prítomní, čo a s akou frekvenciou chceme konzumovať. A tiež čo chceme publikovať a s akou frekvenciou. Potrebný je kvalitný obsah, ale predovšetkým sme apoštolmi mladých a svedkami Ježiša Krista. Myslím, že článok 84 našich Stanov nám k tomu tiež môže niečo povedať:

"Preto salezián, verný Stanovám, žije v práci a miernosti, umŕtvuje sa a stráži si zmysly, primerane a rozvážne používa prostriedky spoločenskej komunikácie a nezanedbáva ani prirodzené prostriedky, ktoré prospievajú telesnému i duševnému zdraviu.

Predovšetkým prosí o pomoc Boha a žije v jeho prítomnosti. Svoju lásku ku Kristovi živí pri stole Božieho slova a Eucharistie, pokorne ju očisťuje vo sviatosti zmierenia a jednoducho sa zveruje duchovnému vodcovi." [10]

Najdôležitejším je používať múdro nástroje spoločenskej komunikácie a snažiť sa žiť stále v Božej prítomnosti. Vstúpiť do sveta sociálnych sietí je ako potápať sa v hlbokom mori. Vždy je dobré mať niekoho, kto na teba čaká, aby ti pomohol, ak máš problémy a s kým sa môžeš podeliť o to, čo sa stalo pod hladinou. Niekoho, kto ťa môže viesť, ukázať ti správny smer, pomôcť ti rozhodnúť sa - duchovného vodcu. A nikdy by sme nemali zabudnúť, že *"Salezián sa venuje svojmu poslaniu s neúnavnou pracovitosťou a usiluje sa všetko robiť dobre, jednoducho a s mierou."* [11]

1.2 Čo hovoria pápeži

"Keď pápež vyjadrí dajakú túžbu, nech je to pre nás rozkazom." (don Bosco)

V roku 1995 dnes už svätý Ján Pavol II napísal vo svojej exhortácii: *"Moderné prostriedky sociálnej komunikácie nie sú len nástrojmi komunikácie, ale aj svetom, ktorý treba evanjelizovať. Musí sa zabezpečiť, aby v posolstvách, ktoré vysielajú, ponúkali dobro, pravdu a krásu."* [12]

Je potrebné brať do úvahy, že pápež v tomto momente nemohol mať ani poňatia o tom, čo dnes zažívame v súvislosti s prostriedkami spoločenskej komunikácie. To, čo si dnes predstavujú mladí pod prostriedkami spoločenskej komunikácie sa objavilo omnoho neskôr. Možno len pre predstavu, Google vznikol v roku 1996, Facebook v roku 2004, Youtube v roku 2005 a Instagram v roku 2010. Ale to, čo povedal Svätý Otec o rádiu, televízii a ostatných prostriedkoch spoločenskej komunikácie danej doby, platí aj o sociálnych sieťach.

Je našou úlohou naplniť ich dobrom, pravdou a krásou.

Nesmieme sa tiež báť hovoriť priamo o Kristovi a jeho slovách. Jednou z dôležitých úloh dneška je prvotné ohlasovanie. *“Vo svete internetu, ktorý umožňuje, aby sa miliardy obrazov objavili na miliónoch obrazoviek na celom svete, sa musí objaviť tvár Krista a musí byť počuť jeho hlas, lebo „ak tu nie je miesto pre Krista, nie je tu miesto ani pre človeka“.* [13]

Pavol VI. žiadal už v roku 1963 prostredníctvom dekrétu Inter Mirifica rehoľníkov, aby spolupracovali na rozvoji apoštolátu prostredníctvom prostriedkov komunikácie. Od roku 1966 je pravidelne zverejňované Posolstvo pápeža k Svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov. V poslednom nám napríklad pápež František hovorí: *“Ak sa však príbehy zneužívajú na mocenské a iné ciele, majú len krátky život, no dobrý príbeh je schopný prekročiť hranice priestoru a času. ... V dobe, keď sa falzifikácia stáva čoraz sofistikovanejšou a dosahuje priam neuveriteľnú úroveň (deepfake), potrebujeme múdrosť, aby sme vedeli prijímať a vytvárať krásne, pravdivé a dobré príbehy.”* [14]

2. Ako byť prítomný

“Okrem toho sa identita na sociálnych sieťach príliš často zakladá na vymedzení voči iným, ktorí k danej skupine nepatria. Definuje sa teda skôr pomocou toho, čo oddeľuje, než toho, čo spája. Tým sa vytvára priestor na podozrievanie a šírenie rôznych typov predsudkov (etnických, sexuálnych, náboženských a iných). Táto tendencia je živnou pôdou pre zoskupenia, ktoré vylučujú heterogénnosť a ktoré posilňujú aj v digitálnom prostredí nezriadený individualizmus, čo niekedy vyústi do podnecovania špirály nenávisti. To, čo by malo byť oknom do sveta, stáva sa výkladnou skriňou, kde sa vystavuje vlastný narcizmus.” (Posolstvo Svätého Otca Františka na 53. svetový deň spoločenských komunikačných prostriedkov)

Cirkev má byť prítomná na sociálnych sieťach, prítomná v tomto novom svete, blízko mladých, blízko hľadajúcich, tých na okraji. Ale predtým, ako budeme hovoriť o tom, ako byť prítomný na sociálnych sieťach, ako tvorca obsahu, ako evanjelizátor, je dôležité hovoriť o tom, ako byť prítomný na sociálnych sieťach ako kresťan. Takže, ako byť prítomný, nenechať sa vtiahnuť do zbytočných diskusií, viesť dialóg ale nerozdeľovať, pomáhať a neškodiť?

Táto kapitola je založená hlavne na prednáške jezuitu José Maríu Rodríguez Olaizola, ktorú mal počas VI. Dňa saleziánskej spoločenskej komunikácie v Madride a ktorej názov bol *“Kresťanský komunikátor v digitálnom svete: stavať mosty v časoch individualizmu”* a na knihe *“Postavte most”* od Jamesa Martina.

Je mnoho ľudí, ktorí sa snažia provokovať, urážať, prinášať kontroverzné témy len aby ľudí rozdelili na “nás” a na “nich”. Ale sú tiež veriaci, ktorí hľadajú odpovede, hľadajú posilu pre svoju vieru. Ľudia, ktorí veria v Boha a chcú patriť do jeho Cirkvi, ale majú zlú skúsenosť s niekým, kto v ich očiach predstavuje Cirkev. Preto je dôležité vedieť, ako vystupovať na

sociálnych sieťach, vedieť komunikovať. *“Prorok dneška je viac hľadač pravdy ako jej nositeľ.”* A tu sa dostávame k obrazu mosta. Ak ja “mám pravdu” a niekto na druhej strane rieky alebo priepasti tiež verí, že on “má pravdu”, nepotrebujeme most. Načo? Ale ak ja hľadám pravdu, chcem s ním hovoriť, chcem ho počúvať, chcem mu rozumieť.

2.1 S úctou, súcitom a citlivosťou

„Ale ja, chudák, mám len svoje sny. Rozprestrel som svoje sny pod tvoje nohy. Našľapuj mätko, pretože šliapeš po mojich snoch...” (Báseň Williama B. Yeatsa – *Equilibrium*, 2002)

“Kresťanská komunikácia začína kresťanským postojom.” Priblížiť sa ku tým, ktorí mali opačný názor, bolo pre Ježiša normálne. Priblíži sa, hovorí, vysvetľuje, ale neodsudzuje. On je Pravdou, ale nezačína so “svojou pravdou”, hľadá pravdu. Ako povedal prednášajúci, *“Dnes byť prítomný v prostredí komunikácie znamená byť prítomný tak trochu na území všetkých a to je náročné, pretože tendencia, všeobecná dynamika vo svete je polarizácia – je to pasca, jednou z najdôležitejších vecí je komunikácia ktorá môže dôjsť všade.”*

• úcta

Na Slovensku je 65% katolíkov. Znamená to, že väčšina ľudí je pokrstených. Patríme k tej istej Cirkvi, máme toho istého Otca a toho istého Učiteľa, ale občas bojujeme medzi sebou kvôli nepodstatným veciam.

Počas diskusií je dôležité ako sa navzájom oslovujeme. *“Všetci máme právo byť oslovovaní menom, akým chceme byť oslovovaní”,* pretože *“meno symbolizuje identitu človeka”*. [15]

Je tiež zaujímavé ako Ježiš prispôbuje svoje rozprávanie tým, s ktorými hovorí. *“Keď sa po prvýkrát stretá s učeníkmi ktorí chytajú ryby v Galilejskom mori, neprihovorí sa im ako by to urobil tesár, hovoriac napríklad “Postavíme Boží dom” alebo “Položíme základy Božieho kráľovstva”. Namiesto toho sa na nich tesár Ježiš obracia v ich jazyku, v jazyku rybárov: “Podte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.”* (Mk 1, 16-20; Mt 4, 18-22)”. Mať úctu k osobe, jej menu, jej práci. To je základný postoj v komunikácii, aj v komunikácii na sociálnych sieťach.

• súcit

Vo viacerých predmetoch na inštitúte (ISCR don Bosco) sa podčiarkovalo slovo “počúvať”. Zdôrazňujú ho aj pápeži vo svojich dokumentoch. Zdôrazňoval ho tiež autor knihy v úvode kapitoly o súcite. *„Prvou a najpodstatnejšou požiadavkou je počúvať. Je nemožné vžiť sa do života človeka alebo mať s ním súcit, ak toho človeka nepočúvaš alebo mu nekladieš otázky.”* [16] Tiež je dôležité to, čo urobíme s tým, čo sme počuli. Naša reakcia môže zahojiť rany, no môže ich aj spôsobiť. Nemusíme súhlasiť s názormi druhého, s jeho spôsobom života, ale môžeme ho prijať, prijať ho takého, aký je.

- **citlivosť**

„Proroci sú niekedy pre svoju lásku k Bohu a iným povolani, aby hovorili veci, ktoré sú pre iných nepríjemné a dokonca pohoršujúce. Motivuje ich láska, a to nielen láska k jednotlivcom, ale aj k inštitúcii. Výkrik od bolesti spôsobenej silným úderom po prste je oveľa zdravší ako keď žiadnu bolesť necítíme. V prvom prípade telo reaguje tak, ako má, aby sa samo vyliečilo. Prst je stále živou súčasťou tela. V druhom prípade prst je mŕtvy, gangrenózný, alebo postihnutý malomocenstvom, čo spôsobuje, že celé telo môže zomrieť na otravu krvi.“ [17]

Tak, ako sme dnes povolaní byť prorokmi, sme povolaní k starostlivému rozlišovaniu. Pravda sa dá povedať mnohými spôsobmi, v rôznom čase a na rôznych miestach. Je len na nás, či „naša pravda“ oslobodí, uzdraví, pomôže rásť. Pretože sme tiež povolaní byť citliví. Byť citliví, nielen vtedy, keď musíme na niečo upozorniť, ale byť citliví, aj keď sa nás samých niekto dotkne na citlivom mieste. Snažiť sa porozumieť ostatným a reagovať citlivo.

2.2 Byť prítomný ako salezián

“Poznamenajme, že tu nejde jednoducho o materiálnu alebo profesionálnu prácu, odpojenú od poslania, zvereného komunite, ale o každodennú prácu konanú z vôle božej.” [18]

Text nám pripomína tri dôležité veci. Musíme mať stále na pamäti, že všetko, čo robíme na sociálnych sieťach, musí súvisieť s naším poslaním, ktoré sme dostali ako saleziáni. Je mnoho vecí, ktoré môžeme robiť, ale je tu aj mnoho chariziem. Naša prítomnosť na sociálnych sieťach musí byť saleziánska, t.j. zameraná na mládež, vzdelávanie, ľudové prostredia, misie (prvotné ohlasovanie).

Ďalšou dôležitou vecou je, že poslanie je zverené komunite, nie jednotlivcovi. Bratia môžu mať rôzne postoje k sociálnym sieťam, ale direktor by sa mal zaujímať a mať prehľad o tom, čo brat v rámci svojho apoštolátu na sociálnych sieťach robí. Už aj preto, že práca s médiami si občas vyžaduje investície do techniky. V neposlednom rade to súvisí s rôznymi zákonmi o práve na súkromie, o ochrane mládeže pred zneužívaním a podobne. A to všetko ovplyvňuje alebo môže ovplyvniť aj komunitu.

No a po tretie, dôležitá vec, je tu Božia vôľa. Existuje mnoho pravidiel o tom, kedy a ako uverejňovať príspevky na sociálnych sieťach, aby rástla sledovanosť, aby sme sa pre našich potenciálnych sledovateľov stali zaujímavými. Je dobré poznať tieto pravidlá a pokiaľ je to možné ich aj dodržiavať. Ale ako sme už mnohokrát videli v Biblii, Boží uhol pohľadu a spôsob akým koná Boh, môžu byť iné. Je dôležité byť vnímavý na znamenia čias a vnímavý na Božie vnuknutia, čo od nás v danej chvíli chce. Možno niektoré naše “bezvýznamné” príspevky uvidí iba jedna osoba, ale možno práve kvôli nej mali byť zverejnené. Nemali by sme byť zaslepení pohľadom na čísla. Našou úlohou, dokonca aj na sociálnych sieťach, je plniť Božiu vôľu. Urobím svoju časť práce a verím, že Boh sa postará, aby to videl ten, kto to

vidieť má.

Ako sme už spomenuli, vo svete existuje veľa rozdelenia. My saleziáni sme „zdedili od nášho zakladateľa osobitnú citlivosť pre ten aspekt Cirkvi, ktorým je jej schopnosť utvárať jednotu a spoločenstvo všetkých síl, ktoré pracujú pre Kráľovstvo“. [19] A musíme sa pokúsiť robiť to aj vo virtuálnom svete.

2.3 Byť prítomný ako tvorca obsahu

Máme tri možnosti, ako byť prítomný na sociálnych sieťach. Byť svedkom, byť spolupracovníkom a byť tvorcom.

Samotná naša prítomnosť na sociálnych sieťach môže byť dôležitá. Ľudia si všímajú naše postoje, naše komentáre, vidia koho sledujeme, koho zdieľame. V tomto zmysle sme všetci komunikátormi, nemôžeme redukovať kresťanského komunikátora iba na profesionálneho kresťanského komunikátora. Je veľmi dôležité byť prístupný ľuďom, byť prístupný mladým, byť prítomný v ich svete.

Je však možné tiež podporovať tvorcov. Potrebujú nápady, potrebujú techniku, potrebujú niekoho, kto by im pomohol tvoriť, alebo im aspoň občas povie slovo povzbudenia. Potrební sú však tvorcovia. Ľudí, ktorí sú ochotní sa zviditeľniť, ktorí sú ochotní zdieľať svoje názory, sú ochotní riskovať. A tu máme niekoľko nápadov pre odvážnych, ktorí chcú vytvárať obsah na sociálnych sieťach.

- **transparentnosť**

Ľudia majú právo vedieť, kto je za nejakým účtom. V dnešnej dobe sú potrební komunikátori s osobnou identitou. Existuje veľa vzdelaných kresťanov, ktorí môžu byť úspešní v prostredí sociálnych sietí a veľmi pomôcť ľuďom, ale bránia sa zviditeľneniu. Potrebujeme skvelých kresťanských komunikátorov, potrebujeme hlasy, ktoré určujú trendy, hlasy, ktoré mladí môžu sledovať, počúvať a nasledovať. Chýbajú nám prítomnosti, chýbajú nám osobné profily významných kresťanov.

- **myslieť dlhodobo**

Potrebujeme dlhodobé stratégie a kritériá. Existuje veľa ľudí, ktorí chcú byť prítomní na sociálnych sieťach no po pár mesiacoch to zanechajú, pretože nemajú tisíce sledovateľov. Krátkodobé myslenie nám moc neposlúži. Trpezlivosť, stratégia, dôslednosť, to však môže trvať roky. Vždy musíme myslieť dlhodobo. Jedno virálne video nám veľmi nepomôže a nepomôže ani ľuďom, ktorí nás sledujú. A myslíme na to, že aj tí, čo majú milióny sledovateľov začínali od nuly.

- **tvoriť tímy**

Robiť niečo dlhodobo je veľmi ťažké, najmä ak to robí niekto sám. Don Bosco vždy hľadal spolupracovníkov. Ľudia, ktorí mu pomohli s jeho projektami, no neskôr boli schopní a ochotní v nich aj pokračovať. Mnohé, aj dobré projekty zaniknú len preto, že ten, kto ich začal, nemal silu v nich pokračovať. Preto je veľmi dôležité hľadať spolupracovníkov a vytvárať tímy.

Občas niektorí slávni tvorcovia obsahu na sociálnych sieťach dávajú ľuďom možnosť nahliadnuť do zákulisia. Vidíme, že za krátkym, 15-sekundovým videom, na TikToku môže byť celý tím ľudí, hoci výsledok vyzerá, akoby ho vytvoril jeden človek.

Budovanie tímu je dôležité aj z iného dôvodu. Každý z nás má určité dary. Niekomu to ide lepšie pred kamerou, niekomu za kamerou. Nieкто vie fotiť, nieкто strihať videá, ďalší vie pracovať so zvukom. Dôležité je naučiť sa spájať sily. „Dávajme k dispozícii svoje schopnosti, energie a skúsenosti.“ [20]

2.4 Informovať, formovať a zabaviť

„Hlásanie evanjelia, Božieho slova, musí byť vždy verné dvom veciam: na jednej strane samotnému Slovu, Písmu, a na druhej strane realite, ktorú má pred človekom svojej doby. Jedna jeho veľmi slávna veta, ktorá sa často cituje: „teológ musí držať Bibliu v jednej ruke a noviny v druhej,“ zdôrazňuje túto koreláciu medzi vernosťou Slovu a vernosťou situácii.“ [21]

Venujeme sa prítomnosti na sociálnych sieťach, ale „existujú základy žurnalistiky, ktoré sa nemenia. Predtým aj teraz žurnalistika vždy spočívala v poskytovaní pravdivých, nových a zaujímavých informácií občanom s trojitým cieľom formovať, informovať a zabaviť. Nikde nie je napísané, že je len jeden spôsob, ako plniť túto funkciu. Spoločnosť potrebuje žurnalistiku, no nie nevyhnutne noviny, rádiá, televízie či dokonca internet,“ hovorí Ramón Salaverría. [22] Tieto tri ciele musíme brať do úvahy aj pri našej prítomnosti na sociálnych sieťach a prispôbiť ich našej konkrétnej situácii.

• informovať

Je dôležité dávať vedieť o dobre, ktoré sa deje vo svete. Z toho vyplývajú dve veci. Po prvé, informovať o veciach, ktoré robíme alebo ktoré sa stali v našom prostredí. Druhým je písať viac-menej len o veciach, ktoré sú dobré, ktoré môžu byť dobrým príkladom alebo motivovať ľudí. Zámerom nie je robiť nejakú cenzúru, ale myslím si, že vždy sa nájde nieкто, kto bude informovať aj o veciach nie až tak dobrých. Nejde o to zverejňovať lži, ale pozerať sa na svet s radosťou, dôverou a nádejou. Uprednostňovať pozitívny pohľad na veci a udalosti.

“Čo? Kto? Ako? Kedy? Kde? Prečo? Na týchto pilieroch boli postavené správy minimálne od skončenia prvej svetovej vojny,“ uvádza vo svojom článku Judith Gociol. [23] Sú to tiež základné otázky, na ktoré by naša správa mala odpovedať. Tá istá autorka však dodáva -

„Aseptické a zjavne neutrálne príbehy, ktoré hlásali objektivitu ako nedotknutú hodnotu“, pýta sa: „Stačia tieto premisy na vyrozprávanie súčasného sveta?“ Jej odpoveď je jasná: „Nestačia. Päť otázok nestačí ani na vyrozprávanie sveta, ktorý sa od 80. rokov stal nehmotným. Technologický rozvoj – informačná spoločnosť – spochybnila základné dimenzie, akými sú naše predstavy o priestore a čase.“

Nestačí dať odpoveď na päť základných otázok žurnalistiky. Ako svedkovia, ktorí ohlasujú radostnú zvesť, ako vychovávatelia, ako rehoľníci, ako saleziáni, ako veriaci... musíme vždy pridať niečo viac. Trochu nádeje, lásky, pokoja...

- **formovať**

Ku každej informácii môžeme pridať aj niečo “formačné”. Niečo, čo môže vysvetliť slová alebo udalosti uvedené v článku. Niečo, čo môže ľuďom pomôcť zamyslieť sa nad ich životom, čo ich môže formovať ako dobrých kresťanov a statočných občanov.

- **zabaviť**

Veľa sa hovorí o prítomnosti rehoľníkov a rehoľníčok na sociálnych sieťach a dnes najmä na TikToku. Niekoho môže pohoršiť pohľad na kňazov alebo rehoľníčky, ako tancujú a robia hlúposti. Ale to je pohľad trochu povrchný. Ak ste prítomní v tejto sieti a niekoho sledujete, môžete vidieť, že tieto osoby tiež odpovedajú na otázky ľudí. A samozrejme, veľakrát otázky súvisiace s vierou, náboženstvom, Bohom. Tiež, ak má tiktoker viac ako 1 000 sledovateľov, môže robiť “živé vstupy”, kde môžete hovoriť so svojimi sledovateľmi a odpovedať na ich otázky. Profil slávneho veriaceho tiktokera sa môže stať priestorom na formáciu, pretože ľudia vždy kladú otázky, tiež otázky, na ktoré už tiktokeri odpovedali. Iní ľudia na ne reagujú a niekedy sa rozvinie malá debata. Samozrejme, nie sú to hodiny teológie, ale ani publikum netvorí ľudia, ktorí si prídu vypočuť dvojhodinovú prednášku nejakého teológa. Je tu tiež možnosť prítomnosti neprajníkov, ktorí sa snažia skôr provokovať a urážať, no je potrebné si uvedomiť, že hoci sa môžu v komentároch objavovať často, ich počet je vzhľadom na počet sledovateľov takmer zanedbateľný.

Niekedy je potrebné robiť na internete „hlúposti“, najmä na sieťach ako TikTok, pokiaľ nie sú urážkou Boha a iných ľudí. Ich cieľom však nie je len zábava. Vždy sa dá k tej “hlúposti” pridať aj niečo hodnotné. Ako raz povedal jezuita José María Rodríguez Olaizola, *„nie sme tu (na sieťach) na to, aby sme ľudí zabávali, ale aby sme im pomáhali.“* V Komentári ku našim Stanovám je napísané: *“salezián robí všetko z lásky k Bohu, čiže osvojuje si metódu správneho apoštolského zamerania, ktoré odoláva pokušeniu pracovať pre seba samého, z vlastného záujmu, na svoju slávu: všetko z lásky k Bohu a pre duše! Tak sa činnosť stáva opravdivým nástrojom posväcovania.”* [24]

3. Otázka čísel

Článok 41 Saleziánskych Stanov hovorí o kritériách, ktoré inšpirujú naše aktivity a prácu. Hovorí: *“Toto kritérium vyzýva saleziánov overovať si funkčnosť diel a činností, aby ich prítomnosť bola vždy významná a primerane odpovedala na otázky mladých a utvárala vhodný priestor pre nich, pre ich účasť na výchove a pre ich rast.”* [29]

Tak ako v reálnom svete, aj vo svete virtuálnom by mala byť naša prítomnosť významná. Preto nemôže byť naša prítomnosť iba pasívna. Bolo by to ako postaviť nové oratórium alebo školu a len čakať, kým si to niekto všimne alebo kým niekto príde.

No napriek nášmu úsiliu väčšina z nás zrejme nedosiahne závratnú sledovanosť. Pravdepodobne to nebudú milióny, tisíce a možno ani stovky sledovateľov. Skôr možno niekoľko desiatok, aspoň na začiatku. To však neznamená, že naša prítomnosť nie je významná. Koľko “sledovateľov” mal Ježiš na začiatku? S koľkými chlapcami don Bosco založil novú reholnú spoločnosť? O koľko mladých mužov sa stará magister v noviciáte? Koľko ľudí príde cez týždeň na svätú omšu? Nie je dôležité, koľko ľudí vás sleduje, ale čo im ponúkate.

To, čo pre jedného môže byť nudné, pre iného môže byť niečo, čo ho povzbudí, dodá mu života. Je ťažké byť zaujímavý pre našich spolubratov, alebo priateľov, pretože pravdepodobne študovali, čítali alebo počuli to isté čo my. No ľuďom, ktorí sa venujú iným veciam, ktorí sa musia starať o rodinu a svoju prácu a nemajú tolko času na štúdium a premýšľanie o živote, môže často veľmi pomôcť aj jedna veta alebo krátka úvaha.

Všetko závisí aj od našich vzťahov v reálnom živote. Veľakrát nás ľudia nesledujú preto, že by si chceli prečítať naše články, ale preto, že nás poznajú. *„Majte radi to, čo sa páči mladým a mladí budú mať radi to, čo sa páči vám.”* [30] Veľa ľudí nepotrebuje slová. Potrebujú svedkov, ktorí žijú podľa svojich vlastných slov. Nemusíš hovoriť veľa, musíš žiť to, čo hovoríš.

Dnes sa veľa hovorí o mikro influenceroch, ľuďoch, ktorí nemajú veľa sledovateľov, no majú veľký vplyv na tých, ktorí ich sledujú. Náš význam nespočíva v číslach. Náš význam spočíva v tom, či máme odpovede na otázky ľudí dnešnej doby.

Poznámky:

1. <https://es.statista.com/estadisticas/635414/numero-de-usuarios-mensuales-activos-de-facebook-en-el-mundo/> Portal estadístico consultado en septiembre 20, 2020
2. <https://youtu.be/i82LeJpE1Fg>
3. https://youtu.be/Lb_mAH25jtA?t=26
4. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, guía de lectura de las constituciones salesianas; Comentario al sexto artículo de las Conclusiones - Nuestra

sociedad en la iglesia

5. allí mismo
6. allí mismo
7. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, guía de lectura de las constituciones salesianas; Comentario al sexto artículo de las Conclusiones - Nuestra sociedad en la iglesia
8. <https://youtu.be/i82LeJpE1Fg>
9. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, artículo 43
10. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, artículo 84
11. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, artículo 18
12. Exhortación apostólica postsinodal Ecclesia in Africa 124
13. Benedicto XVI, Verbum Domini, 113
14. Mensaje del Santo padre Francisco para la 54 Jornada mundial de las comunicaciones sociales
15. James Martin, Tender un puente, p. 48
16. James Martin, Tender un puente, p. 63
17. James Martin, Tender un puente, p. 111
18. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, guía de lectura de las constituciones salesianas; Comentario al artículo 12
19. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, guía de lectura de las constituciones salesianas; Comentario al artículo 13
20. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, artículo 76
21. Pedro Rodríguez Panizo: KARL BARTH (1886-1969),
<https://web.unican.es/campuscultural/Documents/Aula%20de%20estudios%20sobre%20religi%C3%B3n/2008-2009/CursoTeologiaKarlBarth2008-2009.pdf>
22. Cuadernos de comunicación Evoca 7. El futuro del Periodismo, 2012:
<http://www.evocaimagen.com/cuadernos/cuadernos7.pdf>
23. Procesos y Productos, Experiencias Pedagógicas en Diseño y Comunicación, 2004, Buenos Aires, Argentina, ISSN 1668-1673
24. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, guía de lectura de las constituciones salesianas; Comentario al artículo 12
25. <https://www.instagram.com/p/B1ifNShiRcE/>
26. <https://www.instagram.com/p/B22PzcQiCej/>
27. <http://ireporter.rtvsk.sk/video/profil/daniel-7/>
28. <https://www.instagram.com/p/CBigHf6q-AD/>
29. El Proyecto de vida de los salesianos de don Bosco, guía de lectura de las constituciones salesianas; Comentario al artículo 41
30. parafraseando las palabras de Don Bosco

Daniel Imriška, SDB

Sledovať ho môžete na [Facebooku](#), [Instagrame](#), [YouTube](#) a [Tik-Toku](#) alebo ako ho nájdete

Prečo a ako byť prítomný na sociálnych sieťach

ako [iReporter](#)a na RTVS.

Ilustračný obrázok: [Prečo a ako byť prítomný na sociálnych sieťach](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky [zasvatenyzivot.sk](#).)